

Kontaktperson
Naturprövningsenheten
Linda Gustafsson
010-224 16 30
skane@lansstyrelsen.se

Miljödepartementet
Naturmiljöenheten
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet SOU 2020:78 "Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd"

Ert diarienummer: M2020/02032

Sammanfattning av Länsstyrelsens i Skåne viktigaste synpunkter
på utredningen:

- **Länsstyrelsen i Skåne avstyrker i huvudsak förslaget eftersom strandskyddet redan är differentierat i länet.** Länsstyrelsen har i tidigare förordnanden upphävt cirka två tredjedelar av skyddet vid små sjöar och vattendrag men även i andra strandområden som redan är så starkt exploaterade att de bedömts sakna betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen har även nyligen sett över det utvidgade strandskyddet. Några kommuner har eller arbetar med att peka ut LIS-områden. Länsstyrelsen anser därför att det befintliga strandskyddet i länet är väl avvägt och ska kvarstå även de vid små vatten och smala vattendrag som är strandskyddade i nuläget. Möjlighet att upphäva skyddet vid små sjöar och vattendrag i det enskilda fallet finns redan och säkerställer en flexibilitet i skyddet.
- **Länsstyrelsen avstyrker i huvudsak förslaget eftersom det finns en stor risk att strandskyddet skulle urholkas och därmed motverka flera av miljö- och friluftslivsmålen.** Skåne ansvarar för ett stort antal hotade och rödlistade arter och tillgången till allemansrättslig mark är liten samtidigt som det är ett hårt och ökande besöksstryck på länets naturområden, inte minst naturreservat och stränder. Strandskyddet har en mycket viktig funktion i Skåne för att säkerställa den långsiktiga tillgången till strand- och vattenområden för människor såväl som för växt- och djurlivet.
- **De samhällsekonomiska kostnaderna som skulle uppstå i och med en lagändring skulle därför inte alls motsvara nyttan i Skåne län.** Länet har redan fastställt strandskyddets omfattning i tidigare översyner av gränserna efter att ha värderat vattnens och strändernas värden för friluftsliv

och biologisk mångfald. Länsstyrelsen befarar att ännu en regeländring och därmed en ny avgränsning av strandskyddet avsevärt kommer att komplicera och förlänga handlägningsprocessen eftersom det skulle innebära att mer utredningsarbete kring den juridiska såväl som den fysiska historiken på en viss plats sannolikt behöver utföras i varje enskilt ärende. Erfarenheter från arbetet med översynen av det utvidgade strandskyddet visar att utredningen kraftigt underskattar kostnader i samband med inventering av strandområden, gränssättning, digitalisering och den påföljande juridiska processen. Länsstyrelsen befarar att acceptansen för skyddet skulle minska om det först togs bort för värdefulla, små vatten och sedan infördes igen.

- **Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att strandskydd ska kunna återinföras där det tidigare har upphävts.** Förslaget innebär i viss mån en förstärkning av skyddet och länsstyrelsen ser ett behov av att återinföra strandskydd finns, särskilt i slättlandskapet. Länsstyrelsen anser att det även ska vara möjligt att införa strandskydd vid vatten som tillkommit efter 1975 eftersom det kan ha utvecklats höga värden i och vid sådana vatten.
- **Skrivningen om att de särskilda skälen ska tillämpas särskilt restriktivt i vissa områden utgör inte någon förstärkning av skyddet och länsstyrelsen ifrågasätter därför om den alls behövs.** Skrivningen kan snarast ses som ett förtydligande av den strikta praxis som har uppstått inom dispensprövningen. Hur ytterligare restriktivitet skulle kunna uppnås framgår inte av utredningen.
- **Länsstyrelsen avstyrker förslaget om landsbygdsområden eftersom det inte skulle bli någon förenkling jämfört med LIS samtidigt som det skulle försvaga strandskyddet och därmed möjligheten att nå miljö- och friluftsmålen.** Länsstyrelsen anser att ytterligare lättnader skulle kunna uppnås genom mindre förändringar i nuvarande lagtext samt genom bättre vägledning och ekonomiska incitament för att få till en effektiv LIS-planering. Länsstyrelsen anser att landsbygdsutveckling där förutsättningarna för en livskraftig landsbygd och likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd uppnås genom samverkan mellan olika aktörer fortsatt ska ligga till grund för lättnader i strandskyddet på landsbygden.
- **Länsstyrelsen delar uppfattningen att en rättvis tillämpning av strandskyddsreglerna och tillsyn av efterlevnaden är viktigt för att skyddet ska uppfattas som legitimt.** Genom fortsatt statlig tillsyn och kontroll säkerställs att reglerna tolkas likvärdigt i kommunerna och därmed ökar rättssäkerheten. Länsstyrelserna bör därför ges de rätta lagtekniska och ekonomiska förutsättningarna för att en bra tillsynsverksamhet och tillsynsvägledning ska kunna bedrivas i länet.

- *Strandskyddsområdena är fastställda i Skåne men de digitaliserade gränserna behöver uppdateras och justeras efter nuvarande grunddata.* Tiden för länsstyrelsens digitalisering av strandskyddade områden bör utökas till tre år och räknas från tiden efter att grunddata från Lantmäteriet levererats och nödvändig vägledning och föreskrifter är fastställda av Naturvårdsverket. Kostnaden för en ny digitalisering bedöms kraftigt överstiga utredningens beräkning.

Förutsättningar i Skåne län

Skåne län är tätbefolkat, och exploateringstrycket är generellt sett högt både i och i närheten av tätorter såväl som på landsbygden. Länet har Sveriges bästa jordbruksmarker och ansvarar för ett stort antal hotade och rödlistade arter som endast förekommer här eller i vart fall har sin huvudsakliga svenska utbredning i Skåne. Tillgången till allemansrättslig mark är liten och det är ett hårt och ökande besöksstryck på länets naturområden, inte minst naturreservat och stränder. Konkurrensen om mark och mellan olika markanvändningar är stor. Som framgår av utredningen är exploateringsgraden av de skånska ständerna hög, inte bara vid kusten utan även vid sjöar och mindre vattendrag. Den pågående landsänkningen i kombination med havsnivåhöjning och erosion av kusterna riskerar att på sikt minska den tillgängliga strandytan vid kusten för både växt- och djurliv och människor mellan befintlig byggnation samt infrastruktur och vattenlinjen. Länsstyrelsen anser därför att strandskyddet har en mycket viktig funktion i Skåne för att säkerställa den långsiktiga tillgången till strand- och vattenområden för människor såväl som för växt- och djurlivet.

Länsstyrelsen delar därför utredningens slutsatser att strandskyddet behöver bibehållas eller förstärkas i områden med högt exploateringstryck, vilka, enligt Länsstyrelsens uppfattning omfattar merparten av Skåne län. Länsstyrelsen anser dock att flera av de förslag som läggs fram tvärtom riskerar att kraftigt urholka strandskyddet i länet, och därmed minska möjligheten att uppnå miljömålen och friluftsmålen, inte minst genom att skyddet tas bort för små vattendrag. Även om Länsstyrelsen bedömer att utrymmet att peka ut landsbygdsområden i länet skulle vara begränsat kan förslaget även i detta avseende bidra till ett svagare skydd och mer exploatering inom strandområden på sikt. Samtidigt saknar utredningen i princip förslag på hur skyddet ska stärkas i områden och län med högt exploateringstryck, vilket var ett av direktiven till utredningen. Länsstyrelsen i Skåne anser att detta är en brist.

En ny lagändring är inte samhällsekonomiskt motiverad

Länsstyrelsen kan konstatera att strandskyddslagstiftningen ändrades så sent som år 2009 och att den har ändrats vid flera tillfällen innan dess. Länsstyrelserna har vid olika tillfällen getts möjlighet att förordna om undantag från det generella skyddet samt kunnat införa utökad strandskydd. I samband med prövning och tillsyn inom strandskyddsområden behöver Länsstyrelsen och kommunerna ta hänsyn till såväl den juridiska som den fysiska historiken på en viss plats för att till exempel kunna avgöra om den är lagligt ianspråktagen. Länsstyrelsen befarar att ännu en regeländring och en eventuell ny översyn av strandskyddets avgränsning ytterligare kommer att komplicera och förlänga handlägningsprocessen eftersom det skulle innebära att mer utredningsarbete behöver utföras i varje enskilt ärende. Samtidigt skulle otydligheten om vad som gäller på en plats bli ännu större för den enskilde markägaren och andra aktörer. Enligt Länsstyrelsens bedömning skulle en översyn och fastställande om var strandskyddet gäller vid små vatten och vattendrag samt anlagda vatten innebära en betydligt större arbetsinsats och därmed kostnad än vad utredningen kommer fram till. Länsstyrelsen anser därför att det behövs mycket noga överväganden innan lagstiftningen ändras på nytt. Länsstyrelsen anser att nuvarande strandskyddslagstiftning huvudsakligen fungerar bra och säkerställer skyddet i det högexploaterade Skåne län på ett bättre sätt än vad utredningens förslag skulle göra. Länsstyrelsen anser vidare att den differentiering av strandskyddet som utredningen syftar till i stora delar kan uppnås inom nuvarande lagstiftning. Länsstyrelsen Skåne avstyrker därför i huvudsak utredningens förslag.

Strandskyddet är redan differentierat i Skåne

Länsstyrelsen i Skåne har redan ett differentierat strandskydd, vilket har uppnåtts genom nuvarande och tidigare lagar, och anser därför inte att någon ytterligare lagändring behövs. Länsstyrelsen har genom förordnanden om undantag från strandskyddet beslutade 1996 respektive 2002 upphävt runt två tredjedelar av strandskyddet i länet, huvudsakligen vid små sjöar och vattendrag. Skyddet ligger samtidigt kvar vid ett antal vattendrag smalare än 2 meter och vid några små sjöar med en yta mindre än 1 ha eftersom länsstyrelsen har bedömt att det har betydelse för biologisk mångfald och friluftslivet. Att ett vatten är litet, innebär inte per automatik att det inte har värden för strandskyddets syften. Tvärtom kan ett mindre vattendrag ha stor betydelse i ett övrigt hårt exploaterat område. Det krävs således en bedömning för ett upphävande av strandskydd i varje enskilt fall. De små sjöar och vattendrag som har strandskydd är således i mycket hög utsträckning sådana som behövs för att tillvarata strandskyddets syften. Skyddet har även upphävts i områden som är så starkt exploaterade att det bedömts sakna betydelse för strandskyddets syften samtidigt som det har utökats i strand- och vattenområden med särskilt höga värden. Ett par kommuner har pekat ut LIS-områden och ytterligare några arbetar

just nu med LIS-planer samtidigt som goda möjligheter för byggande vid ej strandskyddade vatten redan finns. Länsstyrelsens anser därför att avgränsningen av det befintliga strandskyddet i länet är väl avvägt men att det kan finnas vissa behov av att återinföra skydd vid ett antal vatten, både mindre och större, för att skyddets syften ska kunna säkerställas på lång sikt. Det finns redan en möjlighet att upphäva strandskyddet vid små sjöar och vattendrag, vilket ger en flexibilitet i skyddet.

Befintliga förordnanden ska fortsätta att gälla

Utredningen anger att länsstyrelsen ska få besluta om att upphäva tidigare förordnanden och att införa strandskydd, om området har betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Förslaget innebär en möjlighet, men inte en skyldighet att ändra i gamla förordnanden, enligt utredningen. Länsstyrelsen finner att det är oklart om de befintliga förordnandena kommer att kvarstå i sin helhet om utredningens förslag genomförs. Utredningen förefaller ha bortsett från att det, som i Skånes fall, även ingår ett antal små sjöar och vattendrag i de beslutade förordnandena. Länsstyrelsen kan därför inte med säkerhet utläsa om utredningen menar att sådana små sjöar och vattendrag som idag omfattas av strandskydd enligt ett förordnande kommer att omfattas av skyddet eller inte vid en eventuell lagändring.

Länsstyrelsen befarar dock att de små sjöarna och de smala vattendragen där skyddet gäller i nuläget kommer att undantas från strandskydd. Länsstyrelsen skulle därför sannolikt behöva besluta att strandskyddet åter ska gälla inom dessa områden. Detta riskerar att innebära omfattande kostnader och merarbete som inte skulle leda till någon större förändring för Skånes del. Länsstyrelsen ser vidare en risk att strandområden hinner bebyggas under den tid då skyddet är borta och innan det har beslutats igen. Acceptansen för skyddet skulle dessutom minska om skyddet först tas bort för att sedan återinföras igen på samma plats. Länsstyrelsen i Skåne anser därför i första hand att ett eventuellt kommande lagförslag ska fastställa att de befintliga förordnandena fortsatt ska gälla i sin helhet genom en övergångsbestämmelse och att de små vatten som har skydd nu även fortsättningsvis omfattas av strandskydd. I andra hand anser Länsstyrelsen Skåne att det ska införas en övergångsperiod på minst tre år under vilken de äldre förordnandena kvarstår så att Länsstyrelsen ges en möjlighet att se över strandskyddets avgränsning innan det tas bort vid skyddade små och anlagda vatten. Länsstyrelsen ser även ett behov av en övergångsbestämmelse som fastställer att förordnanden fattade med stöd av 15 § naturvårdslagen andra stycket i dess lydelse efter den 1 juli 1994 fortsatt gäller och att de anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i miljöbalken. På så sätt förtydligas att möjligheten att upphäva tidigare förordnanden med stöd av den föreslagna bestämmelsen i 18 f § även omfattar sådana förordnanden.

Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen inte föreslår någon förnyad översyn av det utvidgade strandskyddet eftersom en översyn nyligen har genomförts och ännu inte helt är avslutad pga. överklaganden. Länsstyrelsen anser det dock oklart om även det utvidgade skyddet skulle falla bort vid små sjöar och vattendrag om det generella skyddet upphör att gälla där. Länsstyrelsen Skåne har beslutat om utvidgat strandskydd för ett antal sådana små sjöar och vattendrag.

Det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag

Mindre sjöar och vattendrag kan ha höga värden

Länsstyrelsen motsätter sig förslaget om att det generella strandskyddet vid små sjöar och vattendrag ska tas bort. Särskilt skulle förslaget kunna få stora konsekvenser för de av länets små vattendrag som idag omfattas av strandskydd. Eftersom det ännu inte är fastställt hur avgränsningen ska göras och vilka vattendrag som därmed kommer att beröras är det dock svårt att överblicka hur stora konsekvenserna skulle bli. Skånes vattendrag är små i ett nationellt perspektiv. Små vattendrag på två meter eller mindre är generellt sett mycket viktiga för strandskyddets syften, framförallt i de skånska, storskaliga jordbrukslandskapen där de bidrar till bevarandet av den biologiska mångfalden. Vattendrag varierar väldigt mycket i bredd i olika partier och de partier som är smalare tenderar också till att vara de sträckor där det finns strömvattenmiljöer och därmed är de sträckor med högst värden. Att ställa de sträckorna utan skydd skulle vara mycket negativt.

Små vattendrag har även betydelse för friluftslivet i Skåne, särskilt i ett långsiktigt perspektiv och särskilt i närheten av städer och tätt bebyggda områden. Antalet människor som behöver tillgång till rekreativa ytor ökar och vattendragen, även de under 2 meters bredd, fyller en viktig funktion som befintliga gröna stråk och som grund för en utveckling av den gröna infrastrukturen i ett annars otillgängligt odlingslandskap.

Med pågående klimatförändring och tilltagande flödesbelastning ökar även betydelsen av vattendragen med angränsande områden som möjliga svämzoner. Det finns en risk för kumulativa effekter samt en uppluckring över tid i närheten av mindre vattendrag där bygglov beviljas för en åtgärd i taget och där det så småningom uppstår en mer eller mindre sammanhängande bebyggelse. När detta sker byggs möjligheten bort att dämpa flöden och översvämningsrisker uppströms eller i svämzoner. Istället bygger man in sig i ett problem som tilltar med pågående klimatförändring. Ofta behöver problemen då lösas i vattendraget istället för uppströms, exempelvis genom att höja kapaciteten genom kanalisering och liknande

åtgärder, vilket skadar vattendragen utan att i grunden kunna lösa problemet och med stor påverkan på vattnens växt- och djurliv.

Länsstyrelsen delar inte utredningens uppfattning att dessa mindre vattendrag kan säkerställas enbart genom plan- och bygglagen eller det generella biotopskyddet. De avvägningar som görs inom bygglovsprövningen ska ta hänsyn till fler omständigheter än risken för översvämning. Biotopskyddet skyddar bara själva vattendraget och inte den värdefulla strandzonen eller intilliggande mark. Biotopskyddet kan därför inte ersätta strandskyddet för att säkerställa friluftsliv och biologisk mångfald på land. Biotopskyddet gäller dessutom endast småvatten i jordbrukslandskapet och inte i skogsmark.

Svårigheter att definiera vattendragets bredd

Länsstyrelsen anser att utredningen ger en mycket förenklad bild av möjligheten att snabbt och säkert avgöra om ett vattendrag är litet eller inte. Utredningen ger inte heller någon uttömmande vägledning av hur bedömningen ska göras. Länsstyrelsen anser att en faktor som borde vägas in vid avgränsningen är avrinningsområdets storlek uppströms. Detta är enklare att modellera och skulle skapa en tydlighet. Avrinningsområdets storlek kan exempelvis ha större betydelse än bredden vid t.ex. risk för översvämning och för funktionen i övrigt. Ett naturligt vattendrag långt upp i avrinningsområdet som är grunt och beläget på flack mark med liten fallhöjd är exempelvis bredare än ett fördjupat och kanaliserat vattendrag längre nedströms. Om vattendragets bredd endast är en faktor kan utfallet bli att vattendrag med litet avrinningsområde uppströms omfattas av strandskydd medan samma vattendrag längre nedströms inte kommer att omfattas av strandskydd, vilket länsstyrelsen anser vara orimligt och motverka skyddets syften. Utredningen anger vidare att vad som slutligt ska anses vara en liten sjö eller ett smalt vattendrag ytterst ska avgöras av praxis. Detta öppnar för en stor otydlighet. Det vore bättre att definiera utifrån avrinningsområdets storlek direkt när det gäller vattendragen.

Länsstyrelsen föreslår som alternativ till att ta bort det generella skyddet för små sjöar och vattendrag att mer ekonomiskt stöd avsätts för att länsstyrelserna mer aktivt och ändamålsenligt ska kunna upphäva skyddet vid små vatten i enlighet med gällande lag.

Strandskyddet vid anlagda vatten

Strandskyddet vid anlagda vatten ska differentieras

Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag att helt undanta vatten och våtmarker som anlagts efter 1975 från strandskydd. Länsstyrelsen delar utredningens slutsats

att strandskyddet kring nyanlagda vatten eller våtmarker kan avhålla en markägare från att anlägga från allmän synpunkt värdefulla våtmarker. Länsstyrelsen anser emellertid att utredningens förslag att helt avskaffa strandskyddet kring dessa våtmarker är alltför långtgående. Likaså anser länsstyrelsen att utredningen drar alltför generella slutsatser ur det fåtal domar som i nuläget utgör praxis inom området. Utredningens förslag att helt undanta anlagda våtmarker från strandskydd skulle innebära att strandzonen runt våtmarkerna kan exploateras och privatiseras ända fram till vattenlinjen och även ut i själva vattenområdet. Våtmarkerna får också ett svagare skydd mot att läggas igen, inte minst eftersom det stöd som lämnats för nyanläggning av våtmarker för näringsreduktion är förenat med ett tidsvillkor. I Skåne har frågan om igenläggning aktualiserats i några fall när de tidigare villkorade 20 åren efter anläggandet har löpt ut. I nuläget är motsvarande tidsvillkor endast 5 år. Staten finansierar på flera sätt nyanläggning av våtmarker. Att undanta våtmarkerna helt från strandskyddet skulle kunna innebära att dessa statliga investeringar fick ett lägre skydd och att möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen och utvecklingsmålen inom agenda 2030 på sikt skulle riskera att minska. De vatten som är större än 1 hektar skulle med utredningens förslag helt sakna skydd då de inte heller omfattas av biotopskyddet som de mindre småvattnen gör.

Länsstyrelsen anser därför inte att strandskyddet helt ska upphävas vid nyanlagda vatten större än 1 ha, utan att det ska *differentieras* och att det ska göras i samband med prövningen, i normalfallet ett anmälningsförfarande enligt 11 kap 9 a § MB. Differentieringen ska innebära en möjlighet att upphäva strandskyddet helt eller delvis och fastställa dess utbredning redan i planeringsstadiet av våtmarken. Differentieringen ska vara beroende av projektets nytta för allmänheten, som t.ex. nytta för näringsrening, biologisk mångfald eller minskad klimatpåverkan. Länsstyrelsen anser att ett sådant förfarande skulle tillföra en förutsägbarhet för markägaren om förutsättningarna vid våtmarksanläggningen.

Länsstyrelsen i Skåne har tolkat gällande lagstiftning så som att generellt strandskydd på 100 meter uppkommer vid anläggningen av vatten och våtmarker. Därmed omfattas sådana vatten som anlagts efter Länsstyrelsens beslut om undantag från strandskyddet 1996 respektive 2002 av generellt strandskydd samt sådana vatten som anlagts innan dess och som inte undantagits i förordnandena. Länsstyrelsen anser att ett långsiktigt skydd för anlagda våtmarker och deras strandzoner i de allra flesta fall kan uppnås genom att vattenytan samt ett markområde på 10 meters bredd från normalvattenytan skyddas.

Länsstyrelsen föreslår därför att lydelsen i 7 kap 13 § MB blir:

”Strandskydd gäller ... Strandskydd med 10 meter från strandlinjen vid medelvattenstånd gäller vid anlagda vatten som tillkommit efter 1975 om inte annat beslutats i samband med prövningen enligt 11 kap miljöbalken av de anlagda vattnen.”

Stora konsekvenser vid restaurering av rinnande vatten

Länsstyrelsens anser att utredningens förslag att helt undanta anlagda vatten från strandskydd skulle kunna få stora konsekvenser även för rinnande vatten. Ett rätat vattendrag där rätningen utförts före 1975 och som idag omfattas av strandskydd skulle då kunna restaureras och återmeandras genom anläggande av en ny fåra och därmed förlora sitt strandskydd helt. Denna restaureringsmetod är vanlig för just större vattendrag som omfattas av strandskydd idag, t.ex. Fyleån i Skåne som åter gavs ett meandrande lopp i ett LIFE-projekt 2014. En sådan restaurering och återgång till mer naturliga system blir allt vanligare inom åtgärdsarbetet för att nå kraven inom vattenförvaltningen och miljö kvalitetsmålen. Länsstyrelsen anser att det vore mycket olyckligt om dessa vatten frantogs sitt strandskydd.

Problemet med eventuellt upphävt strandskydd vid återmeandrade vatten skulle kunna avhjälpas på olika sätt. Antingen kan en möjlighet skapas att inkludera prövning av strandskyddets omfattning av det anlagda vattnet i samband med prövningen av vattenverksamheten enligt ovan. Alternativt att Länsstyrelserna får möjlighet att lägga till strandskydd till anlagda vatten om de har betydelse för strandskyddets syfte. Detta skulle då behöva gälla även för vattendrag som är bredare än 2 meter och för insjöar som är större än 1 hektar. Ett tredje alternativ är att det tydligt definieras vad som avses med anlagt vatten och att naturliga vattendrag som återmeandras eller på annat sätt restaureras inte anses ingå i den här definitionen.

Strandskydd ska kunna återinföras vid anlagda vatten

Om strandskydd ändå generellt tas bort för anlagda vatten, anser Länsstyrelsen att en möjlighet att återföra det ska finnas. Så som Länsstyrelsen förstår det saknas det i utredningens förslag en möjlighet att införa strandskydd vid vatten anlagda efter 1975 oavsett om de är större eller mindre än 1 hektar eller bredare än 2 meter. Länsstyrelsen anser att en sådan möjlighet ska finnas eftersom en del vatten kan utveckla höga värden över tid både för växt- och djurlivet och för friluftslivet. Vattnets ursprungliga funktion kan också förändras vilket gör att ett permanent skydd kan vara motiverat i det enskilda fallet.

Lydelsen i 7 kap 18 g § MB bör i så fall vara:

”Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att strandskydd ska gälla vid ett anlagt vatten, om området har betydelse för något av strandskyddets syften”

Svårigheter att definiera ett anlagt vatten

Länsstyrelsen vill även påtala den svårighet som skulle uppstå vid bedömningen av vilka vatten som är anlagda före eller efter 1975. Länsstyrelsens delar inte utredningens slutsats att det inte skulle behöva utredas när och om dessa vatten är anlagda. Ett vatten kan relativt snabbt ändra karaktär och få ett naturligt utseende och funktion, vilket gör det svårt att rent visuellt, i fält eller via ortofoto, avgöra om vattnet är anlagt eller naturligt. Vatten som anlagts för ett visst ändamål kan ha fått en annan funktion och vatten kan ha restaurerats eller påverkats på många olika sätt. Dokumentation som anläggningskostnader, tillstånd och andra beslut, vilka utredningen anger ska ligga till grund för en enkel bedömning av vattnet, är långt ifrån alltid lättillgängliga och kan saknas helt för äldre anläggningar. Inte sällan har fastigheter bytt till nya fastighetsägare, vilka inte känner till historiken kring tillkomsten av ett vatten. Länsstyrelsen anser därför att utredningen kraftigt har underskattat den arbetsinsats som skulle krävas vid en eventuell lagändring.

Förstärkt skydd i områden med hög exploatering

Positivt att kunna återinföra strandskydd

I delar av Skåne finns ett behov av att återinföra strandskydd, inte minst i slättlandskapet, för vatten som nu är undantagna från skydd. Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning att även mindre sjöar och vattendrag i helåkerbygd nästan alltid har värden för både växt- och djurlivet. Länsstyrelsen ser därför positivt på att strandskyddet förstärks såtillvida att den ges möjlighet att återinföra strandskydd där det tidigare har undantagits. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att äldre förordnanden om undantag delvis ska kunna upphävas och strandskydd införas som en motvikt till de lättnader som föreslås. Länsstyrelsen anser att möjligheten att återinföra skyddet även ska gälla anlagda vatten efter 1975 eftersom det kan ha utvecklats höga värden i och vid sådana vatten. Länsstyrelsen anser vidare att det är av stor vikt att gällande förordnanden kvarstår i sin helhet så att skyddet kvarstår vid de små vatten och smala vattendrag som länsstyrelsen har bedömt ha stor betydelse för strandskyddets båda syften.

En restriktiv tillämpning sker redan enligt praxis

Länsstyrelsen anser att det föreslagna tillägget 7 kap. 18 c § andra stycket MB om en särskilt restriktiv tillämpning av de särskilda skälen inte utgör någon förstärkning av skyddet utan snarast kan ses som ett förtydligande av den strikta praxis som har uppstått inom dispensprövningen. Länsstyrelsen kan i och för sig se en fördel med att det även i lag klargörs att prövningen ska vara restriktiv, men ser även en fara i att tolkningen av tillägget kan bli att prövningen skulle vara mindre restriktiv utanför områden där exploateringsgraden är hög och efterfrågan på mark för

bebyggelse är stor. Någon sådan lättnad har inte framkommit i praxis. Länsstyrelsen anser inte heller att tillägget skulle få någon särskilt stor inverkan på dispensgivningen inom de högt exploaterade områdena eftersom det vanligaste särskilda skälet som används i dessa områden är att marken redan har tagits i anspråk och därmed förlorat sin betydelse för strandskyddets syften. Att inte kunna lämna dispens för t.ex. komplementbyggnader eller anläggningar inom redan ianspråktagen, bebyggd tomtmark skulle, enligt Länsstyrelsens uppfattning, vara en alltför stor inskränkning i den enskildes möjlighet att utnyttja sin mark samtidigt som det skulle vara av ytterst begränsad betydelse för att säkerställa strandskyddet långsiktigt.

Orördhet och kumulativa effekter behöver beaktas i prövningen

Länsstyrelsen ser i grunden positivt på förslaget om att de särskilda skälen ska tillämpas särskilt restriktivt vid dispensprövning i vattenområden av särskild betydelse för djur- och växtlivet, dvs. i första hand där det finns värdefulla mjukbottnar. Länsstyrelsen kan konstatera att det redan finns en mycket strikt praxis vad gäller anläggning av bryggor. Länsstyrelsen anser dock inte att vare sig nuvarande lagstiftning eller förslaget fullt ut kan säkerställa dessa värden eftersom en dispensprövning ska göras utifrån förhållandena i det enskilda fallet. En helt orörd kuststräcka som saknar konstruktioner har generellt sett höga värden för strandskyddets syften, men en enstaka brygga inverkar ofta inte ensam så negativt på dessa att ett avslag alltid kan motiveras. På motsvarande sätt kan det vara svårt att med gällande lag väga in de kumulativa effekterna av ett antal bryggor eller åtgärder på en plats och göra en sammanvägd bedömning om påverkan som uppstår i en enskild dispensprövning. Länsstyrelsen anser därför att ett tillägg i lagtexten som förtydligar att man vid prövningen även ska beakta ett områdes orördhet samt kumulativa effekter hade varit ett mer relevant sätt att förstärka skyddet för värdefulla vattenområden.

Länsstyrelsen konstaterar att utredningen i övrigt saknar förslag på ändringar som skulle förstärka strandskyddet för att värna obrutna strandlinjer, den allemansrättsliga tillgängligheten och miljön i starkt exploaterade områden. Länsstyrelsen i Skåne anser att detta är en brist.

Enklare att vidta klimatanpassningsåtgärder

Ett nytt skäl för klimatanpassningsåtgärder är i grunden angeläget

Länsstyrelsen bedömer att införandet av ett nytt särskilt skäl för klimatanpassningsåtgärder är angeläget eftersom det inte är tydligt att denna möjlighet för upphävande eller dispens omfattas av befintligt regelverk, exempelvis

7 kap 18 c § punkt 5 MB. Att klimatanpassningsåtgärder preciseras som ett särskilt skäl vid prövningen är viktigt för ett län som Skåne där effekterna av stigande havsnivå kan få stora negativa effekter för befintliga samhällsviktiga verksamheter, bebyggelse och natur- och kulturvärden.

Länsstyrelsen ser samtidigt en del risker med föreslagen formulering. Klimatanpassningsåtgärder kan motverka strandskyddets syften, då åtgärder för att skydda egendom och infrastruktur medför, en uppenbar risk för intressekonflikter mellan skydd av växt- och djurliv och enskilda intressen. I kustnära områden där havsnivåhöjningen överstiger landhöjningen finns en risk att naturvärden både på land och i vatten påverkas negativt om åtgärder, i form av hårda erosionsskydd och invallningar, anläggs i syfte att fixera kustlinjen. Sådana åtgärder hindrar de dynamiska processer som exempelvis innebär att sand kan tillföras bottnar i havet från land och att översvämning på land tillåts via havet. Hårda strukturer som fixerar kustlinjen är därför generellt negativa för växt- och djurliv. Om däremot naturbaserade åtgärder möjliggörs inom områden som omfattas av strandskydd kan däremot negativa effekter på växt- och djurliv av stigande havsnivå motverkas. Det är vidare positivt att förslaget särskilt skäl endast omfattar befintlig bebyggelse.

Endast befintlig bebyggelse ska omfattas av undantag

Trots att bestämmelsen syftar till att endast omfatta befintlig bebyggelse så finns det en risk om förslaget medger skydd av egendom i form av enskild gles bebyggelse i Skånes kustzon där exploateringsstrycket är högt. Om klimatanpassningsåtgärder tillåts i sådana områden ökar incitamenten till att kommuner bidrar till ökad exploatering och genomför invallningar i stor skala i anslutning till kusten. Skånes kustkommuner framför ofta att möjliggörandet av ny exploatering är viktig för att kunna finansiera kustskydd. På så sätt riskerar förslaget att bidra till en ökad total risk för att ytterligare bebyggelse och infrastruktur kommer att vara belägen inom riskområden för översvämning och erosion som är helt beroende av kustskydd. Med hänsyn till att Skånes kustlinje kommer att dra sig tillbaka till följd av effekter av översvämning och erosion vid en stigande havsnivå är det extra viktigt att bebyggelse och infrastruktur undviks inom strandskydd. I vissa områden kan strandlinjen dra sig tillbaka så mycket att områden på land som omfattas av strandskydd försvinner helt. Det är därför viktigt att klimatanpassningsåtgärder i form av hårda strukturer helst undviks inom strandskydd i anslutning till kusten för att inte effekterna av så kallad ”*coastal squeeze*” ska förstärkas ytterligare.

Skälet behöver preciseras

Det är vidare inte helt tydligt vad som avses med begreppet miljön i lagförslaget. Länsstyrelsen vill erinra om att det ofta finns fornlämningar och ibland också

byggnadsminnen som riskerar att påverkas negativt av klimatförändringarna, framförallt av effekter av ökad stranderosion. Länsstyrelsen förutsätter att även kulturmiljövärden omfattas av begreppet miljön och det är önskvärt att detta förtydligas.

Länsstyrelsen föreslår därför att förslaget särskilt skäl för klimatanpassningsåtgärder preciseras tydligare så att det även omfattar kulturmiljön och att det också preciseras genom att det ställs krav på att klimatanpassningsåtgärder gynnar allmänna intressen och att de enskilda intressen som gynnas av en klimatanpassningsåtgärd inom strandskyddade områden är av en sådan omfattning att de kan betraktas som samhällsviktiga. Vidare bör det ställas krav på att klimatanpassningsåtgärder som genomförs inte bidrar till att motverka de dynamiska kustprocesser som sker i gränslandet mellan land och vatten.

Lättnader i landsbygdsområden

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att landsbygdsområden ska ersätta LIS

Utredningen anger att termen landsbygdsutveckling har medfört olika tolkningar mellan kommuner och länsstyrelser. Länsstyrelsen anser att det inte är särskilt förvånande att tolkningen av LIS-reglerna ännu inte är helt samstämmiga. Det tar lång tid att få till praxis när en helt ny bestämmelse införs i lag. Att LIS först ska pekas ut i en översiktsplan innan det sker en juridiskt bindande dispensprövning bidrar naturligtvis också till en viss fördröjning innan enskilda beslut kan prövas i domstol. Länsstyrelsen anser därför att det har gått alldeles för kort tid sedan LIS infördes för att det ska gå att fullt ut utvärdera om det finns ett behov av ytterligare lagändringar. Även utpekande av landsbygdsområdena kan komma att kräva omfattande utredningar och kriterierna i 7 kap. 17 a § första stycket pkt. 1 - 2 kommer att behöva belysas på en kommunövergripande nivå och troligtvis även på en regional och nationell nivå. Länsstyrelsen avstyrker därför förslaget att LIS ska tas bort och ersättas med landsbygdsområden. Länsstyrelsen förespråkar i stället att termen landsbygdsutveckling definieras tydligare i lag eller i nationell vägledning så att en mer samstämmig tolkning av termen kan göras. Även ekonomiska incitament för att få till relevant LIS-planering kan stärka och driva utvecklingen. Vill man uppnå en ökad möjlighet att peka ut LIS-områden kan detta göras genom mindre ändringar i nuvarande lag, tex. genom en ändring av lydelsen i 7 kap 18 e § 2 pkt. MB från "är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt" till "är av ett sådant slag att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt".

Länsstyrelsen anser att det i grunden är viktigt att landsbygdsutveckling ska vägas in vid lättnader i strandskyddet. Förutsättningarna för en livskraftig landsbygd och likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd uppnås, enligt länsstyrelsen uppfattning, bäst genom samverkan mellan olika aktörer, både privata, ideella och offentliga. Genom att stärka detta samspel mellan lokalbefolkning, näringar, kommunen och länsstyrelsen ges bättre förutsättningar för en utveckling där strandområdena förblir en tillgång för många och blir en resurs för de som lever och verkar på landsbygden.

Översiktsplanen kan inte vara bindande för landsbygdsområden

Länsstyrelsen ser olika svårigheter och oklarheter med utredningens förslag om landsbygdsområden. I utredningen föreslås två tillvägagångssätt för att peka ut dessa. Det första alternativet är att utpekandet sker i översiktsplanen, det andra att kommunen gör en separat ansökan om vad som kan anses utgöra ett landsbygdsområde. En översiktsplan har en vägledande funktion men skulle i samband med ett utpekande av landsbygdsområden få en status av att vara bindande i kommande strandskyddsprövningar inom dessa områden. Länsstyrelsen menar att detta frångår lagstiftningens intentioner om översiktsplanens vägledande roll, även om det är positivt att frågan belyses på en övergripande nivå.

I det andra alternativet ska områdena inte pekas ut i översiktsplan utan en ansökan om upphävande ska ställas till länsstyrelsen. Detta innebär att den viktiga och grundläggande helhetssynen på den fysiska utvecklingen liksom avvägningen mellan de olika intressen som en kommun ska göra i sin översiktsplan åsidosätts.

Länsstyrelsen anser att detta riskerar att försvaga översiktsplanens vägledande roll samtidigt som mycket höga utredningskrav läggs på den kommun som ansöker om upphävande i en ansökan. Det framgår inte av utredningen hur dessa två alternativ förhåller sig till varandra eller hur Länsstyrelsen i detalj ska pröva frågan. Vidare menar länsstyrelsen att prövningen enligt de två alternativen försvåras av att kriterierna i 7 kap. 17 a § första stycket pkt. 1 och 2 MB kan tolkas brett.

Länsstyrelsen motsätter sig formuleringen av det första särskilda skälet i 7 kap. 18 d § MB. Länsstyrelsen anser att skrivningen har en definitiv karaktär som saknar utrymme för de avvägningar som prövningsmyndigheten ska göra i en dispensprövning i det enskilda fallet. Det framkommer inte i utredningen vems behov att uppföra bostadshus som ska beaktas och vad det behovet ska vägas emot.

Fri passage ska alltid säkerställas

Länsstyrelsen delar utredningens slutsats att en fri passage är grundläggande för att strandskyddets syften ska kunna bibehållas långsiktigt. Det är därför positivt att en

utgångspunkt för utredningen är att bestämmelsen om fri passage ska behållas. Likväl anger utredningen att strandskyddet ska kunna upphävas i sin helhet, dvs. 100 meter från strandlinjen, inom landsbygdsområden. Länsstyrelsen anser att detta strider både mot bestämmelsen i 7 kap 18 f § MB liksom mot strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att en fri passage alltid ska säkerställas inom landsbygdsområden om det inte är uppenbart att detta inte är möjligt, t ex för att området närmast vattnet redan är lagligt ianspråktaget eller, så som anges i 7 kap 18 f § MB, om det gäller en sådan användning av området närmast strandlinjen som är omöjlig med hänsyn till de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion.

LIS-områden kan inte övergå i landsbygdsområden

Utredningen föreslår att de områden som pekats ut som LIS-områden och där Länsstyrelsen inte haft någon invändning i sitt granskningsutlåtande till översiktsplanen ska övergå till att utgöra landsbygdsområden. Länsstyrelsen konstaterar att denna övergångsbestämmelse inte helt fångar upp skillnaden mellan kriterierna för LIS-områdena respektive kriterierna för landsbygdsområden. I den föreslagna lagändringen finns nya särskilda skäl där även andra användningar kan rymmas, t ex nya friliggande bostadshus, än vad som var möjligt utifrån de särskilda skäl som kan återopas inom LIS-områdena och således har vägts in i prövningen vid utpekandet av dessa. Utredningen har inte belyst konsekvenserna av detta vilket länsstyrelsen anser är en brist.

Länsstyrelsen kan inte bevaka landsbygdsområden med upphävt strandskydd

Utredningen föreslår att länsstyrelsen ska återinföra strandskyddet helt eller delvis inom ett landsbygdsområde, om förutsättningarna för att upphäva strandskyddet inte längre föreligger, t.ex. om området har exploaterats i hög grad. Länsstyrelsen finner detta förfarande mycket märkligt och vill påtala att den vare sig kan eller har resurser att bedriva tillsyn på eller följa upp områden som inte omfattas av strandskydd. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att kunna bevaka om och när ett landsbygdsområde ska återfå strandskydd. I stället borde kommunen åläggas att ta ställning till om skyddet ska återinföras, t.ex. en gång per mandatperiod. Länsstyrelsen kan dock inte se någon anledning att återinföra strandskydd på mark som tagits i anspråk och därmed förlorat sin betydelse för strandskyddets syften.

10 a § lagen om införande av miljöbalken bör inte ändras

Syftet med den föreslagna ändringen är att tydliggöra att strandskydd inte inträder vid planläggning i de fall där länsstyrelsen har beslutat om upphävande av strandskyddet i tidigare översyner. Lagändringen baseras på en hemställan från Länsstyrelsen i Stockholm.

De gällande förordnandena i Skåne har tagits fram på ett något annorlunda sätt än i Stockholm. Vid tidpunkten för Länsstyrelsens i Skåne förordnanden gjordes inte en bedömning av samtliga områden som omfattades av sådana äldre planer där strandskydd aldrig inträtt. Någon bedömning av samtliga dessa områdens betydelse för strandskyddets syften har därför inte gjorts fullt ut. Många av de äldre planerna ligger nära eller i anslutning till områden med strandskydd och i flera fall vid kusten. Enligt de kartor som tillhör besluten om förordnande gäller inte strandskydd för dessa områden, vilket skulle kunna tolkas som att annat har bestämts. I vissa fall kan Länsstyrelsen tvärtom ha konstaterat att den aktuella planen säkerställde strandskyddet genom t ex NATUR-mark och att det därmed inte behövdes en dubbelreglering genom strandskyddsförordnande. Om markanvändningen ska förändras kan en situation uppstå där den nya planen står i strid med strandskyddets syften. I andra fall kan planlagd kvartersmark inte ha bebyggts och hyser nu stora värden för strandskyddets syften. Vid förnyad planläggning anser Länsstyrelsen att det är av stor vikt att strandskyddet införs och prövas i dessa fall så att värdefulla, oexploaterade strandområden kan uppmärksammas och därmed bevaras och skyddas. Länsstyrelsen anser att bestämmelsen har en viktig funktion vid ny planläggning inom strandområden och därför ska kvarstå i sin nuvarande lydelse. Den förslagna lydelsen skulle inte heller bli helt enkel att tolka för Skånes del och innebär därför ingen tydlig förbättring. Länsstyrelsen kan konstatera att det i de allra flesta fall blir en enkel strandskyddsprövning när en äldre plan ersätts eftersom det oftast finns skäl att upphäva skyddet på nytt utom inom den närmaste zonen vid vattnet. Länsstyrelsen bedömer därför att hanteringen inte är särskilt tids- eller resurskrävande och inte heller inskränker byggande mer än där det verkligen är påkallat.

Tillsynen behöver förstärkas

Länsstyrelsen delar uppfattningen att en rättvis tillämpning av strandskyddsreglerna och tillsyn av efterlevnaden är viktigt för att skyddet ska uppfattas som legitimt. Länsstyrelsen ser att många kommuner har svårigheter att avsätta tillräckliga resurser för att bedriva en likvärdig och relevant tillsyn. Likaså har en del kommuner svårt att rekrytera och upprätthålla kompetens både inom prövningen och tillsynen av strandskyddet. I enstaka fall kan det även uppkomma svårigheter i avvägningen mellan starka exploateringsintressen med stor betydelse för kommunen och upprätthållandet av det tungt vägande strandskyddsintresset. Länsstyrelsen delar därför utredningens slutsatser att det finns behov av fortsatt statlig tillsyn och kontroll för att säkerställa att reglerna tolkas likvärdigt och rättssäkert i kommunerna. Länsstyrelsen anser dock inte att det är tillräckligt att förlita sig till den skärpning som gjordes i augusti 2020 då det i 26 kapitlet 8 § miljöbalken infördes en möjlighet för länsstyrelsen att förelägga en kommun att avhjälpa en brist

i kommunens tillsyn. Ytterligare möjligheter för länsstyrelsen att avhjälpa brister i kommunernas tillsyn krävs därför. Till exempel skulle det behövas en möjlighet för länsstyrelsen att i enskilda, specifika fall förelägga en kommun att vidta tillsynsåtgärder. Länsstyrelsen föreslår även att den i enskilda fall ska kunna ta över tillsynen, särskilt de gånger som länsstyrelsen har upphävt eller ändrat en kommunal dispens och kommunen inte har vidtagit åtgärder för att säkerställa att länsstyrelsens beslut efterlevs.

Det är länsstyrelsen som har ansvaret att ge lokalt och regionalt anpassad tillsynsvägledning till kommunerna inom sitt län. Länsstyrelsen anser därför att resurser för tillsynsvägledning i första hand ska tillfalla länsstyrelserna och inte Naturvårdsverket.

Digitalisering av strandskyddade områden

Länsstyrelsen i Skåne har redan ett väl avvägt och differentierat strandskydd, och har i gällande förordnanden och beslut om utvidgat strandskydd avgjort vilka vatten som ska omfattas av skyddet och i vilken omfattning. Den digitalisering som finns är dock gjord utifrån äldre underlag och med metoder som inte motsvarar dagens krav. Det finns därför ett stort behov av att avgränsningarna uppdateras och justeras efter nuvarande grunddata och att arbetet följer en gemensam, nationell metodik.

Länsstyrelsen delar därför utredningens uppfattning att en bra digital redovisning av var strandskyddet gäller är av stor nytta och ett arbete som bör prioriteras. I utredningen har Länsstyrelsen föreslagits att tillsammans med Naturvårdsverket ha ansvar för att digitalisera strandskyddade områden. Den digitaliseringsprocess som Länsstyrelsen ser framför sig är något mer komplex än vad som framkommer i utredningen, vilket i huvudsak föranleder följande synpunkter:

- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att inlemma nya digitala beslut om var strandskydd gäller i den digitala infrastrukturen för tillgängliggörande av standardiserade datamängder i samhällsbyggnadsprocessen
- Lantmäteriet, i samarbete med länsstyrelserna och Naturvårdsverket ges i uppdrag att ta fram grundkartor över vatten som berörs av regelförändringen. Lantmäteriet kan eventuellt ta stöd av andra myndigheter som exempelvis SMHI.
- En genomförandeperiod på två år efter ikraftträdande är för kort att för att hinna ta nödvändiga beslut och genomföra digitaliseringen.

Länsstyrelsen avstyrker därför ett uppdrag om digitalisering med den utformning som beskrivs i kapitel 6.3. Länsstyrelsen föreslår istället att länsstyrelsen får den samordnande rollen i uppdraget som följer efter att den digitala infrastrukturen är utredd och grundkartor tagits fram samt blir ansvarig för förvaltning av den digitaliserade informationen (ej grundkartor). Tiden för länsstyrelsens digitalisering av strandskyddade områden bör utökas till tre år och räknas från tiden efter att grunddata från Lantmäteriet levererats och nödvändig vägledning och föreskrifter är fastställda av Naturvårdsverket. Det belopp om tio miljoner kronor som utredningen föreslår bör ökas till 15 miljoner kronor för att täcka såväl det praktiska arbetet med digitalisering som projektledning och beslutshantering under tre år. Efter att länsstyrelsens digitaliseringsarbete pågått i ett och ett halvt år bör länsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket och Lantmäteriet göra en delrapport som beskriver prognosen för vilket resultat som kommer att uppnås samt sammanställa eventuella behov.

Under digitaliseringsprocessen är det avgörande att tydliga och förankrade förvaltningsrutiner etableras för att upprätthålla riktighet och effektivitet. Dessa rutiner bör baseras på den digitala infrastruktur som vi föreslår att Lantmäteriet utreder. De förvaltningsrutiner som utvecklas bör bland annat innebära att myndigheter som tagit beslut om utökat eller upphävt strandskydd genom föreskrift eller beslut i enskilda fall åläggs att tillgängliggöra dessa i ett gemensamt digitalt format som överensstämmer med de krav som finns för den nationella infrastrukturen för geodata som Lantmäteriet håller på att ta fram. Samverkan inom digitaliseringsprocessen kan införlivas i den pågående samverkan som faller under miljöinformationsrådet och geodatarådet.

De som medverkat i yttrandet

Yttrandet har beslutats av länsöverdirektör Ola Melin med naturvårdshandläggare Linda Gustafsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Annelie Johansson och enhetschef Helena Holmgren medverkat. I yttrandet har även vattenhandläggare Emilie Björling, vattenhandläggare Anna Ejserholm, utvecklingsstrateg Catharina Hellström Engström, planhandläggare Lisa Hofer, vattenstrateg Pär Persson samt länsassessor Caroline Tornhill medverkat utan att delta i avgörandet.

Ola Melin

Linda Gustafsson

Yttrandet har signerats elektroniskt och har därför inga namnunderskrifter.

Länstyrelsen
Skåne

YTTRANDE

19(19)

2021-04-29

Dnr 511-4660-2021

Kopia till:

Naturmiljöenheten, Miljödepartementet:
m.naturmiljoenheten@regeringskansliet.se